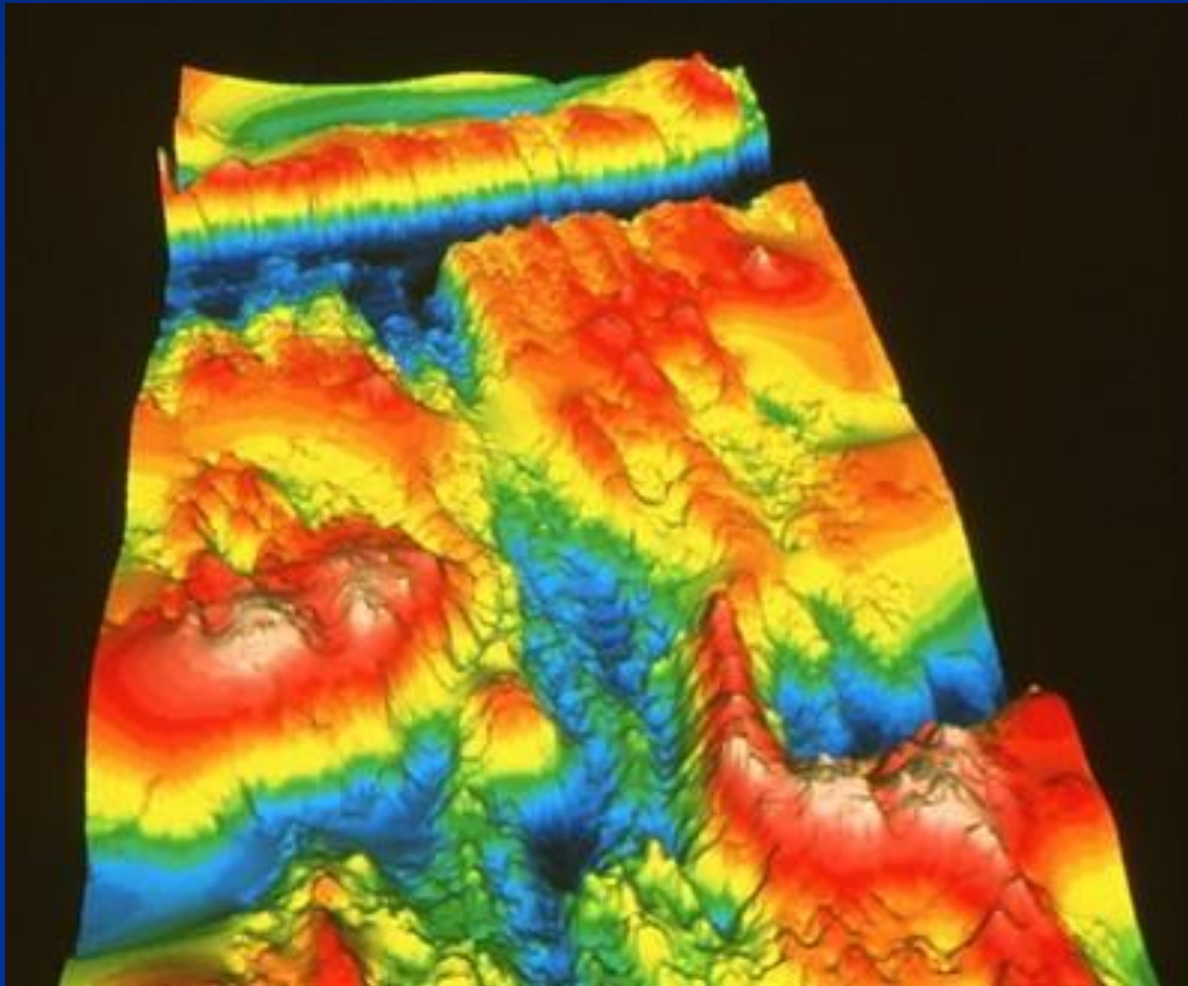
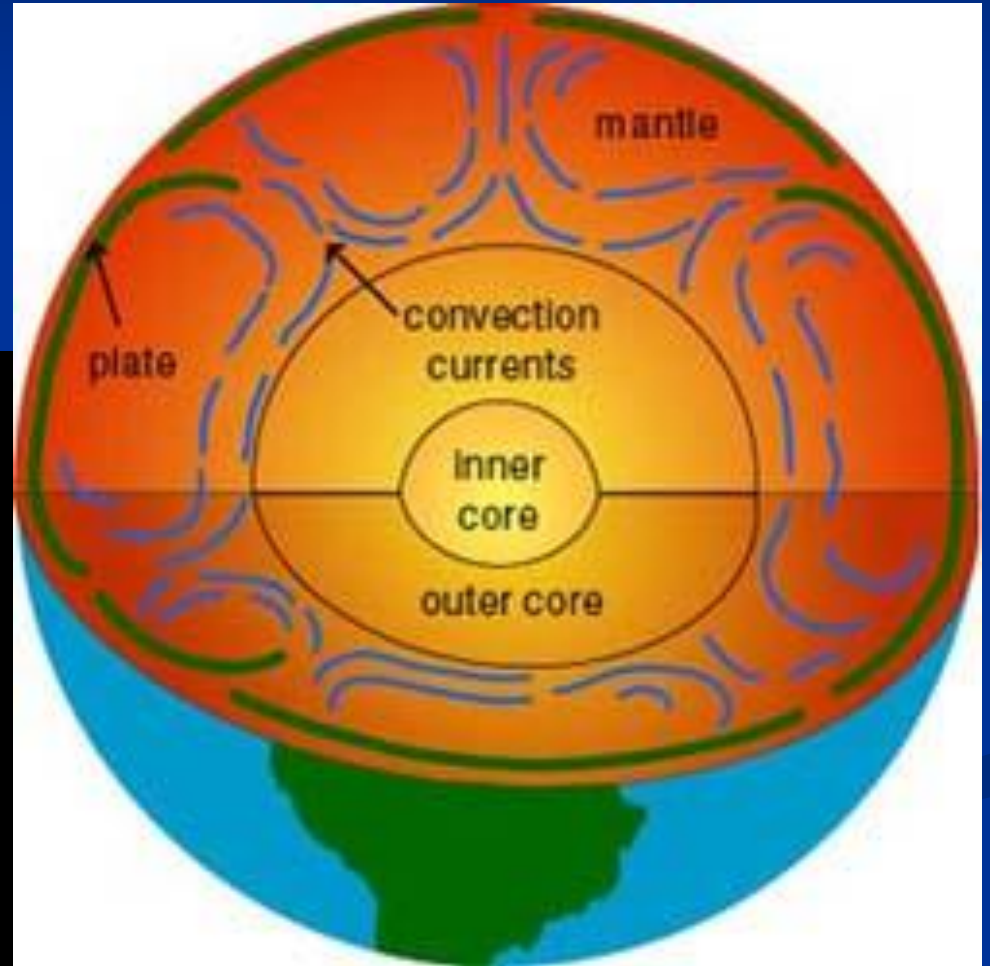
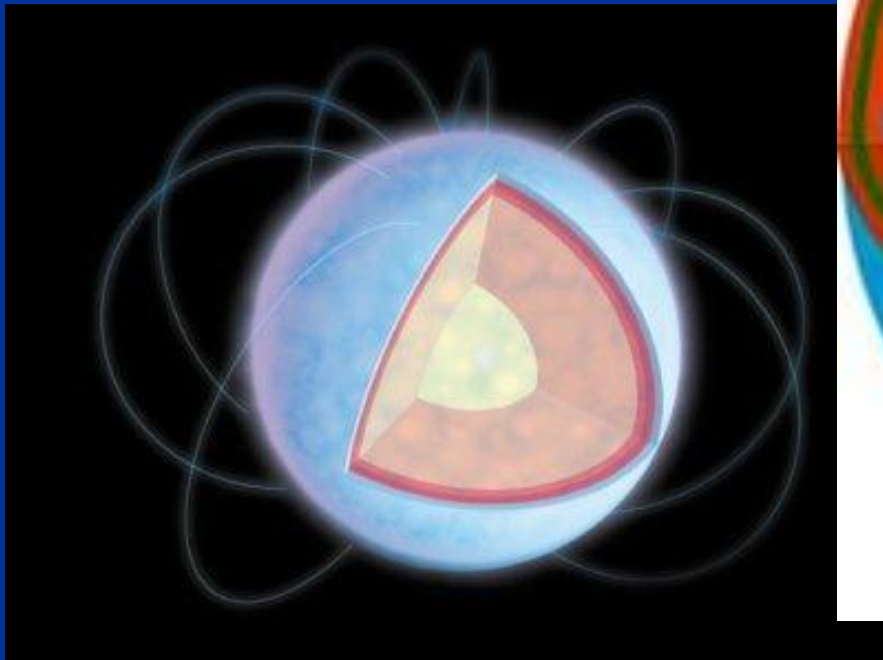

Dana Sitányiová

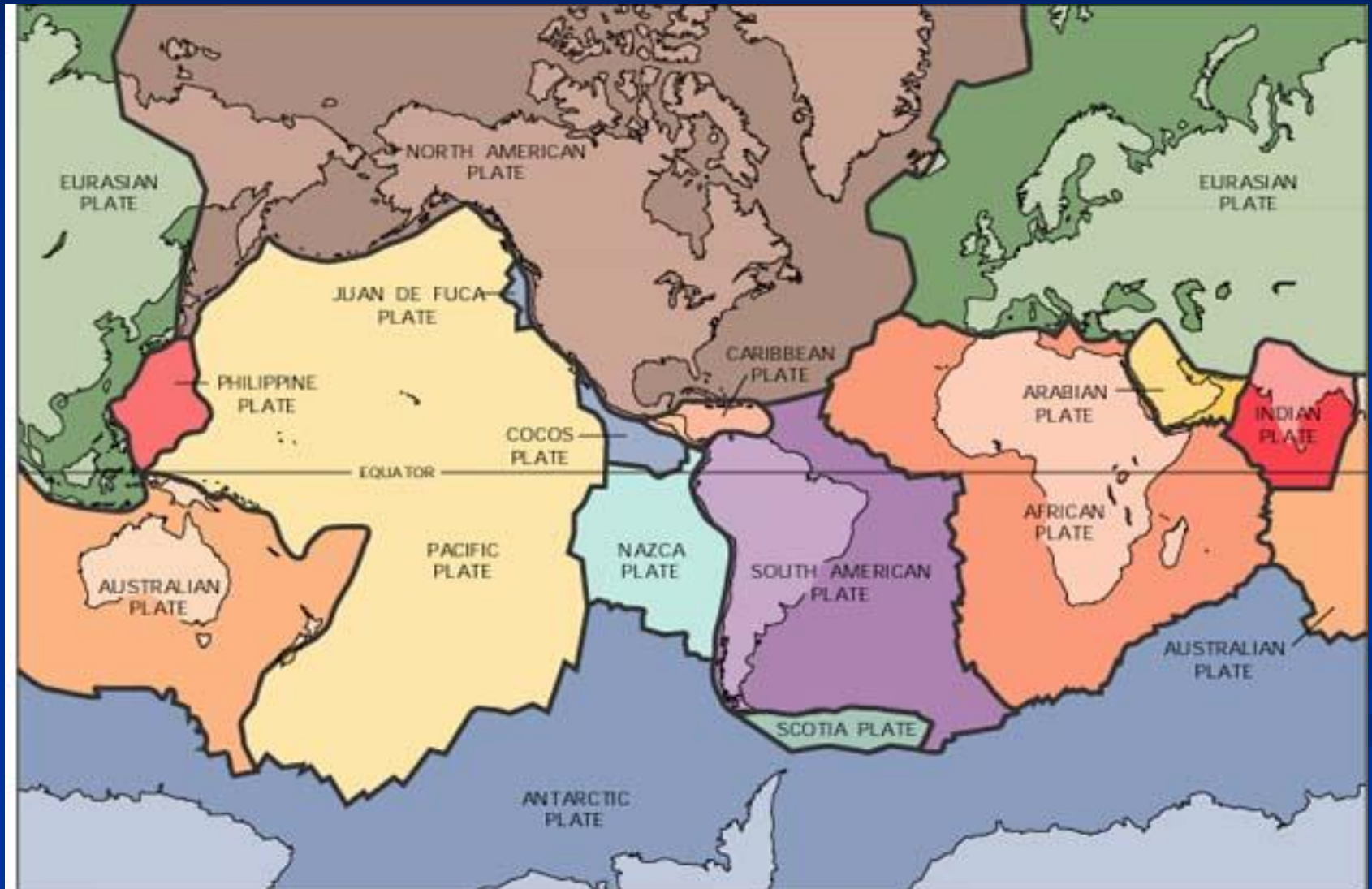
Prednáška 2 – Vnútrotná dynamika Zeme

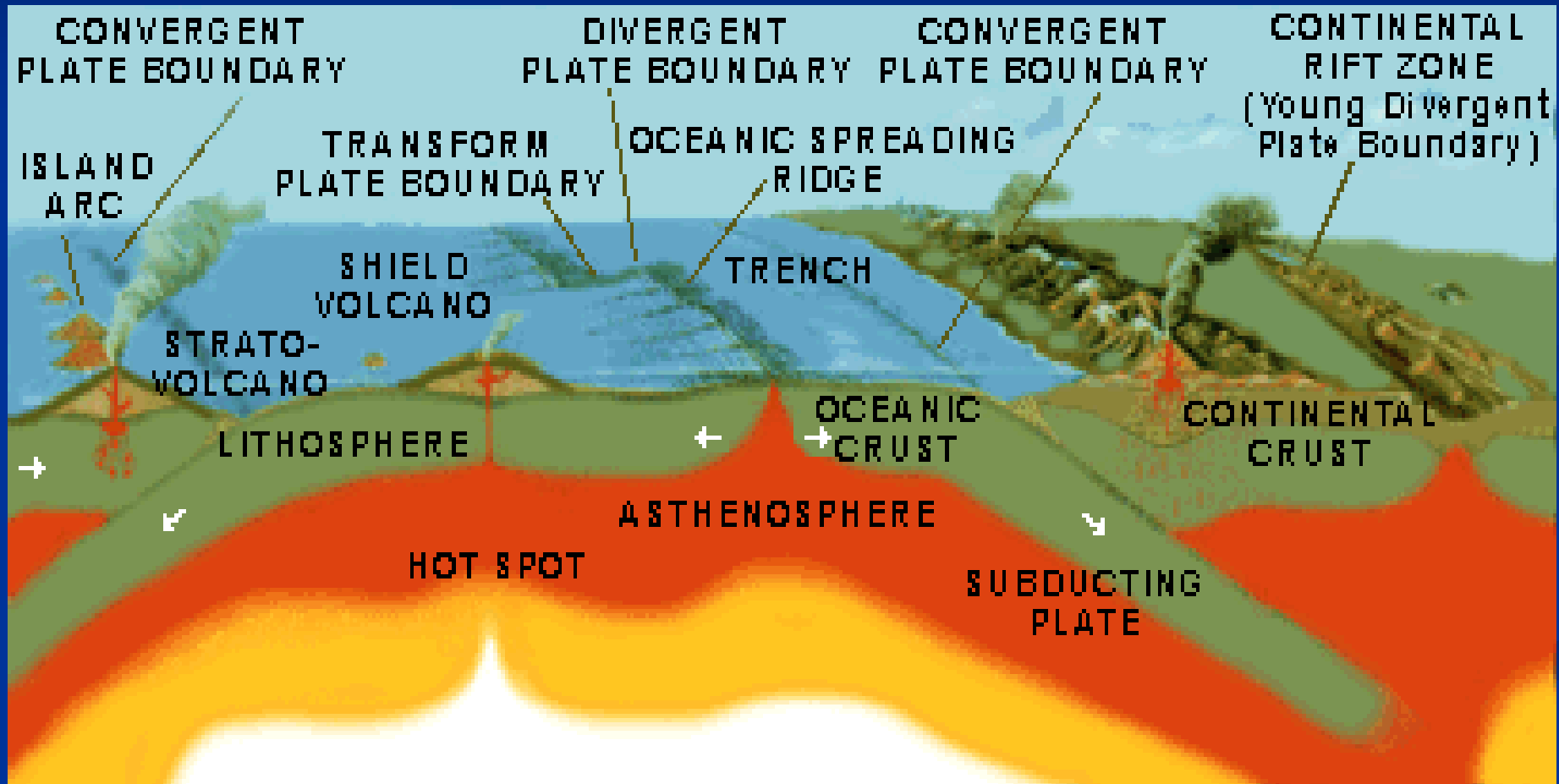
Zemské těleso

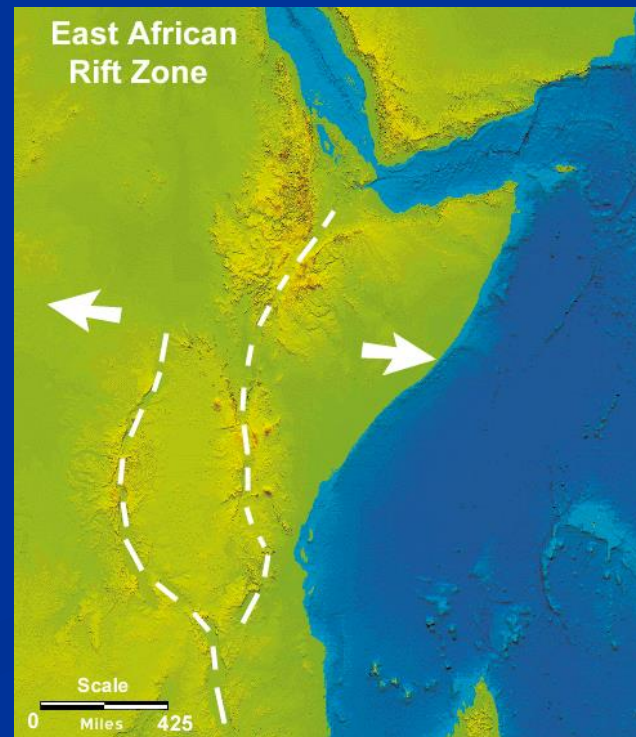
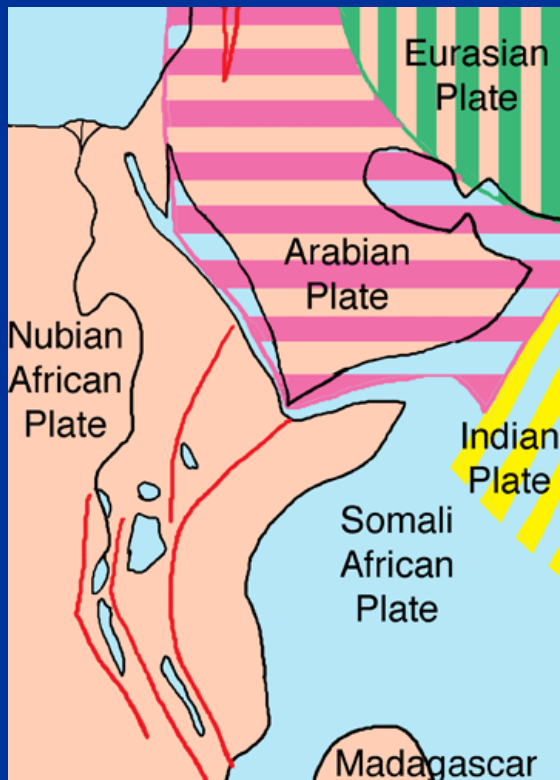
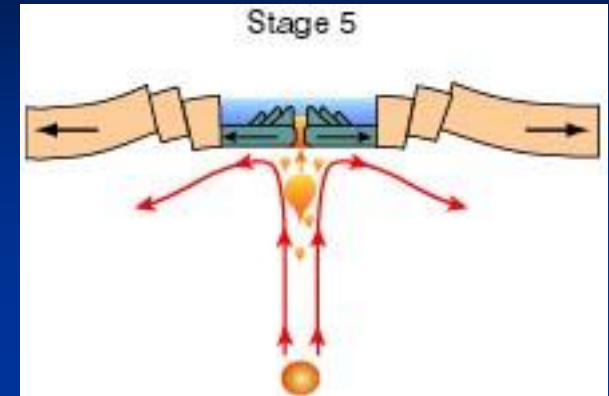
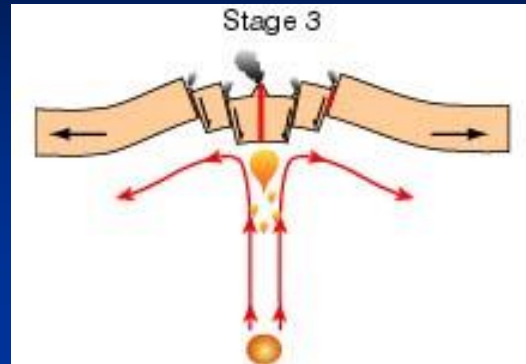
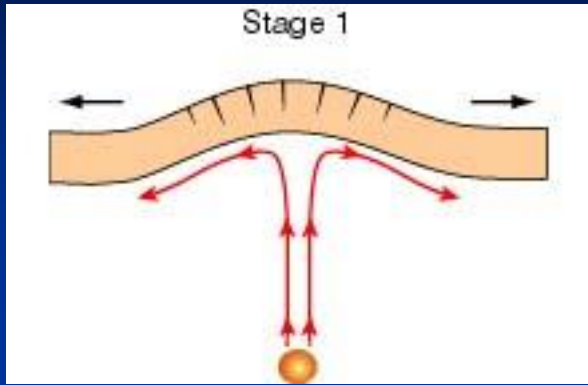
Tektonické dosky

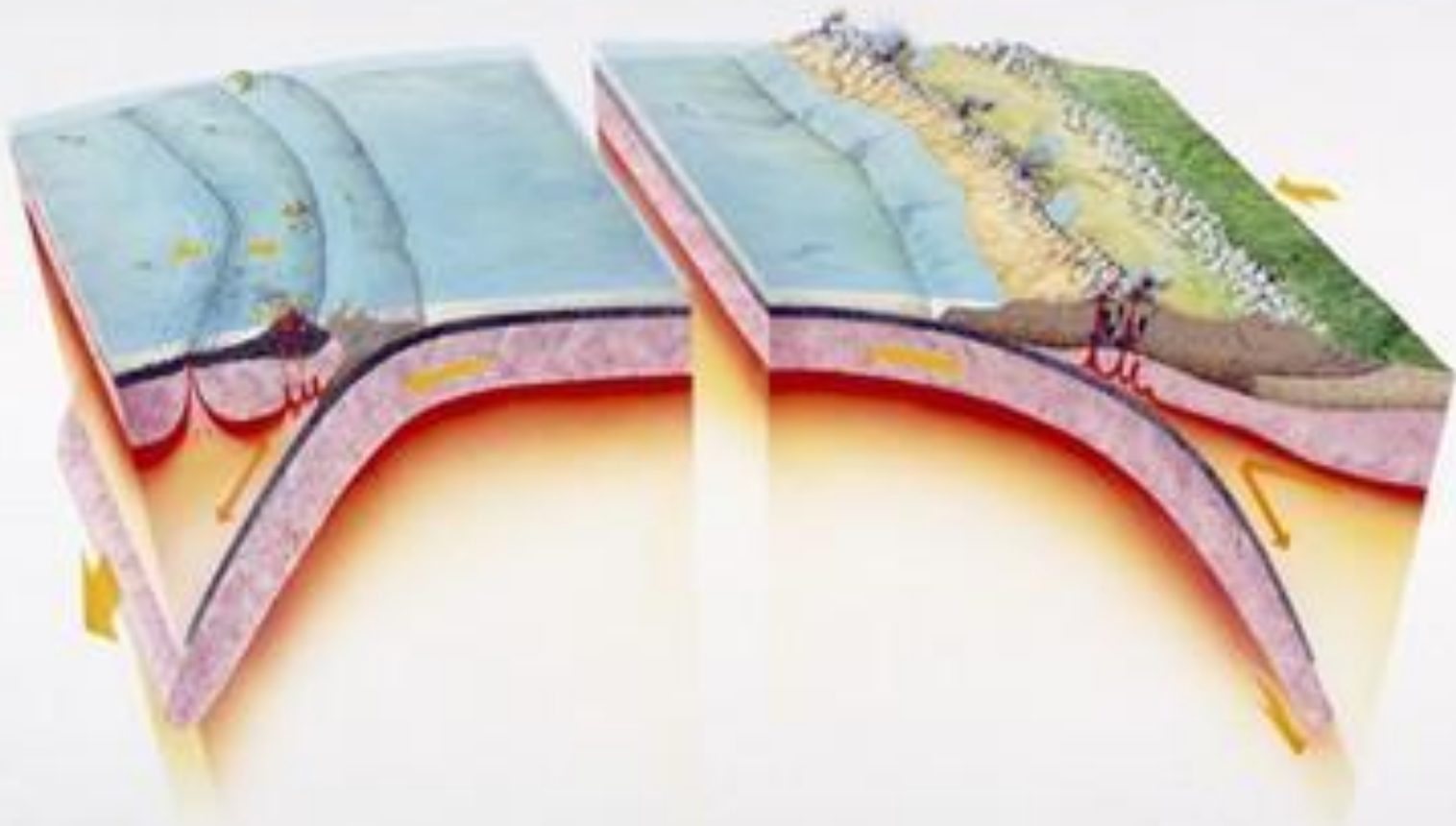
Globálna tektonika

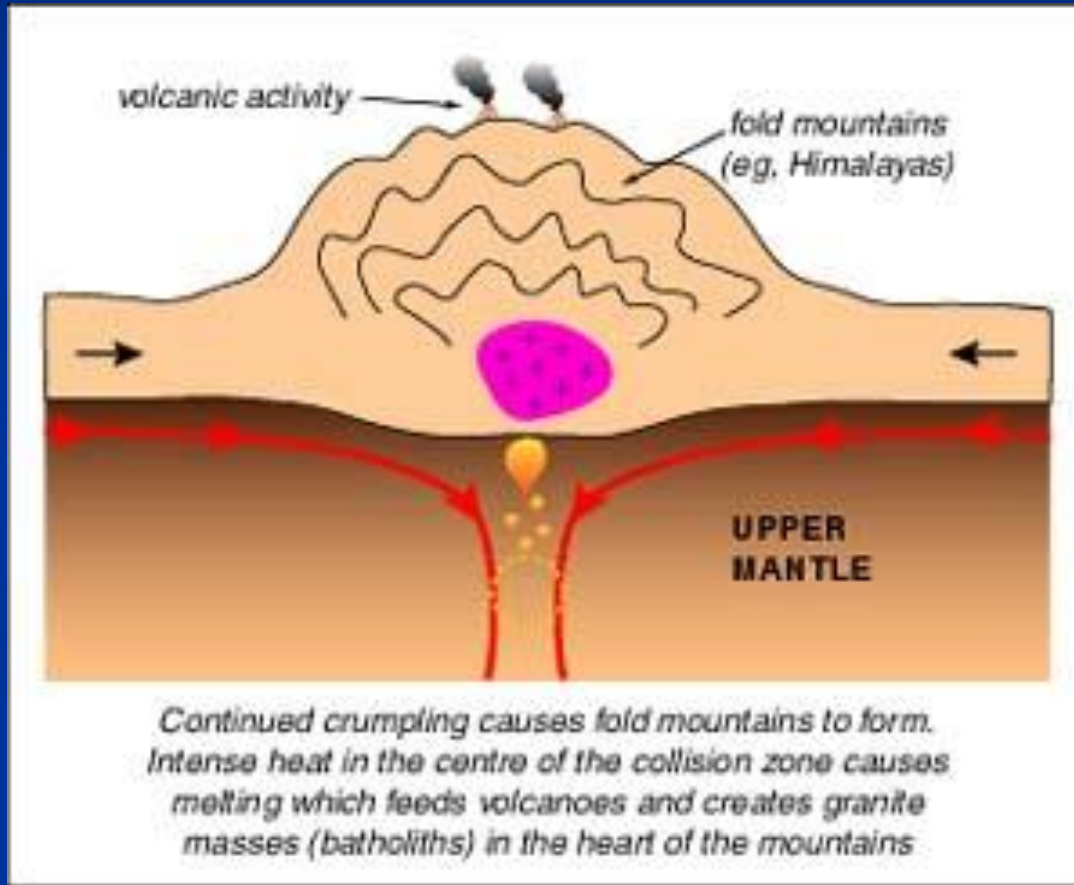
Kontinentálne riftové zóny

Subdukcja

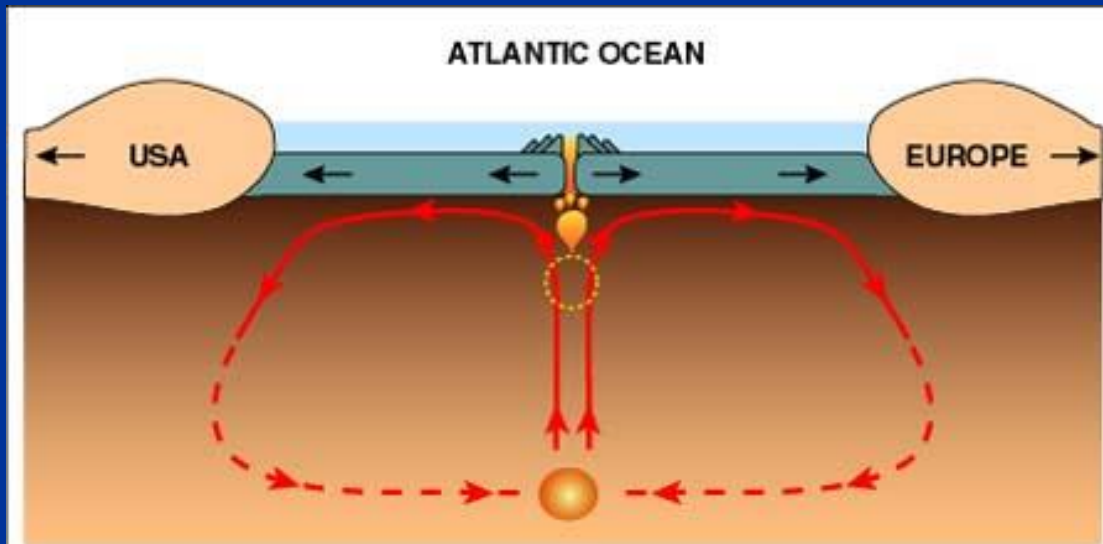
Kolízia kontinentálnych dosiek

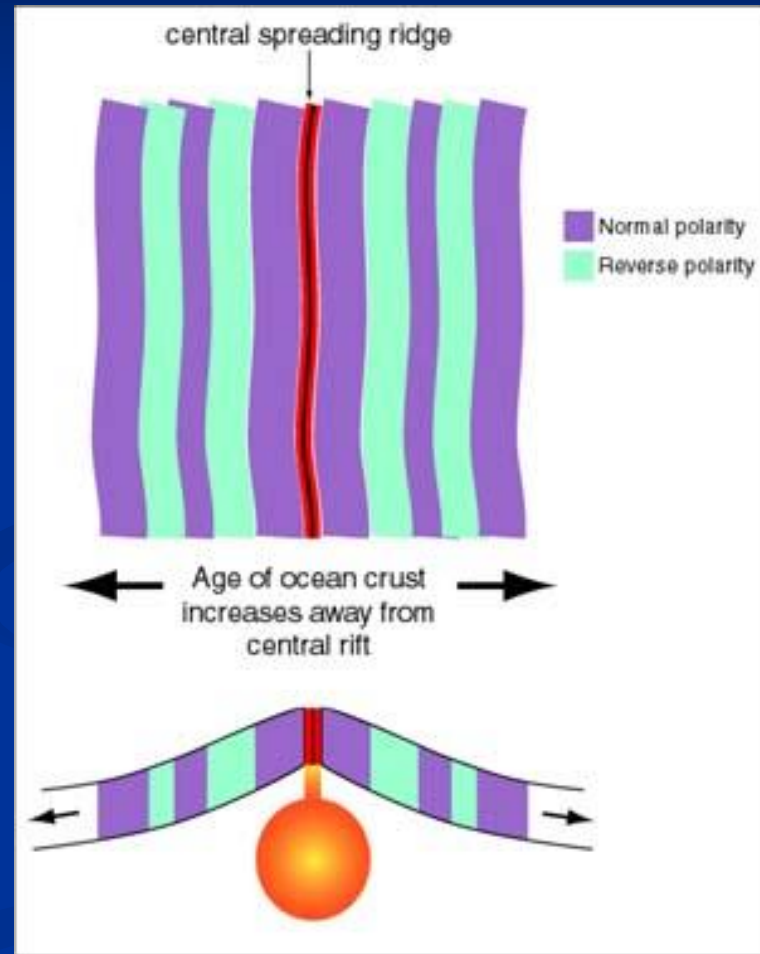
Oceánsky chrbát

Stredo-oceánsky chrbát

The Atlantic ocean formed through rifting of a continent known as Pangaea about 180 million years ago. The USA and Europe are still moving apart today. The margins of the Atlantic ocean are known as passive margins because there is no plate boundary here - the continental crust is joined to the oceanic crust.

Riftová erupcia na Islande (Laki a Hekla)

San Andreas - Kalifornia

Ohnivý kruh – sopečná činnost

Sopky

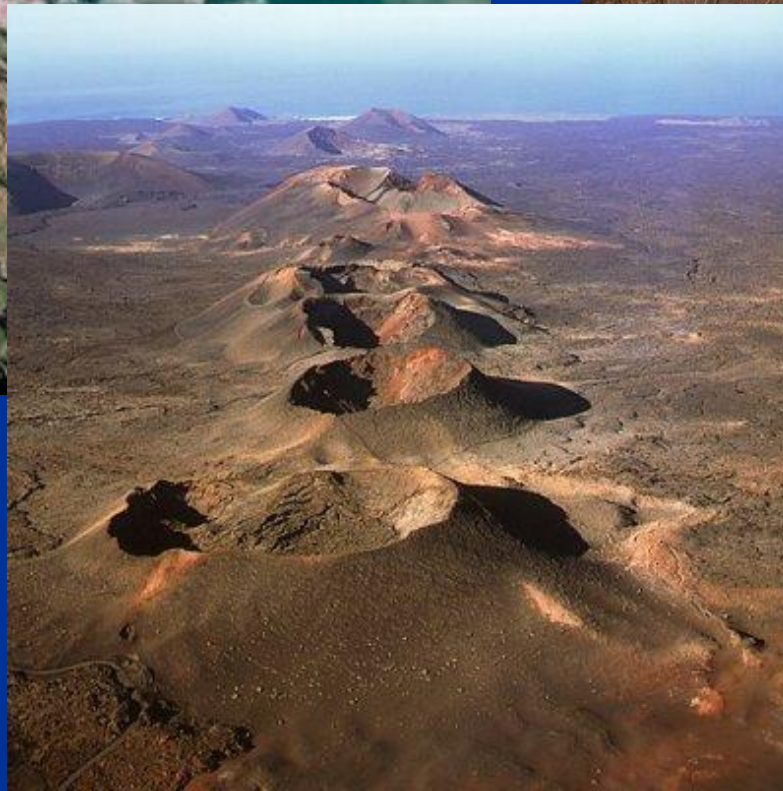
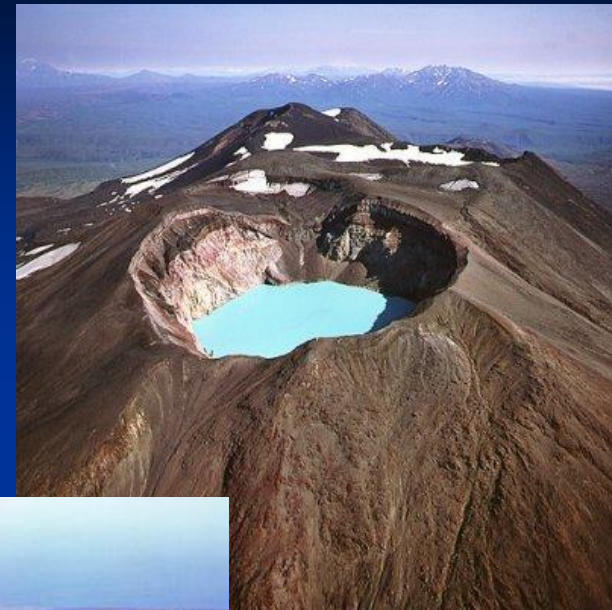
- Miesto, kde magma preniká na povrch.
- Láva – bázická, kyslá

Pruhy: Ticho-oceánsky, Stredomorsko-Indoeurópsky pruh, Atlanticko-oceánsky podmorský, Východoafrický a Blízkovýchodný

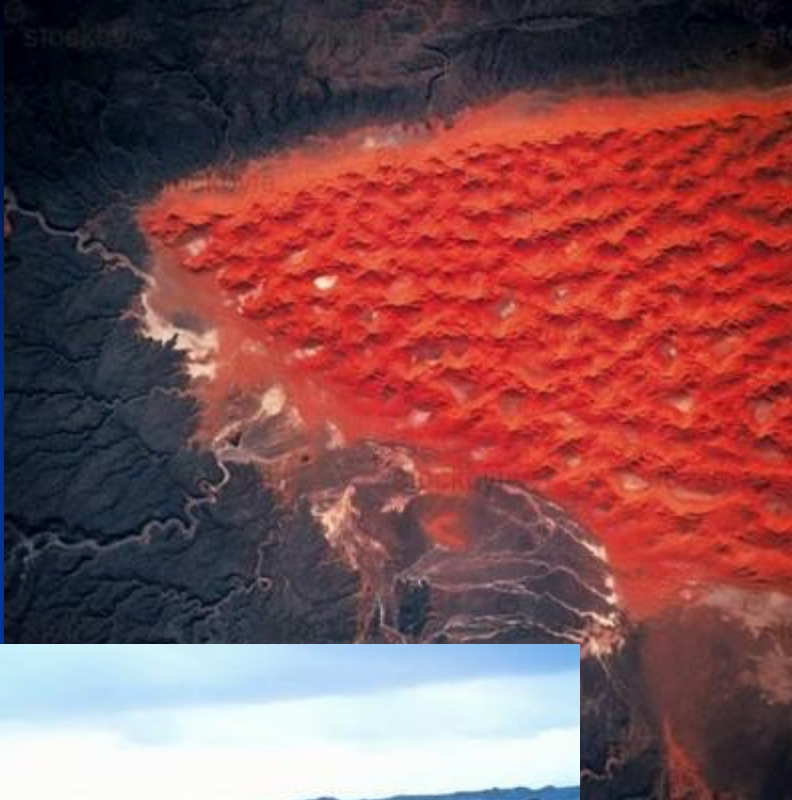
Sopky:

- Kontinentálne a morské
- Lávové, tufové, zmiešané
- Aktívne, pasívne

Sopky

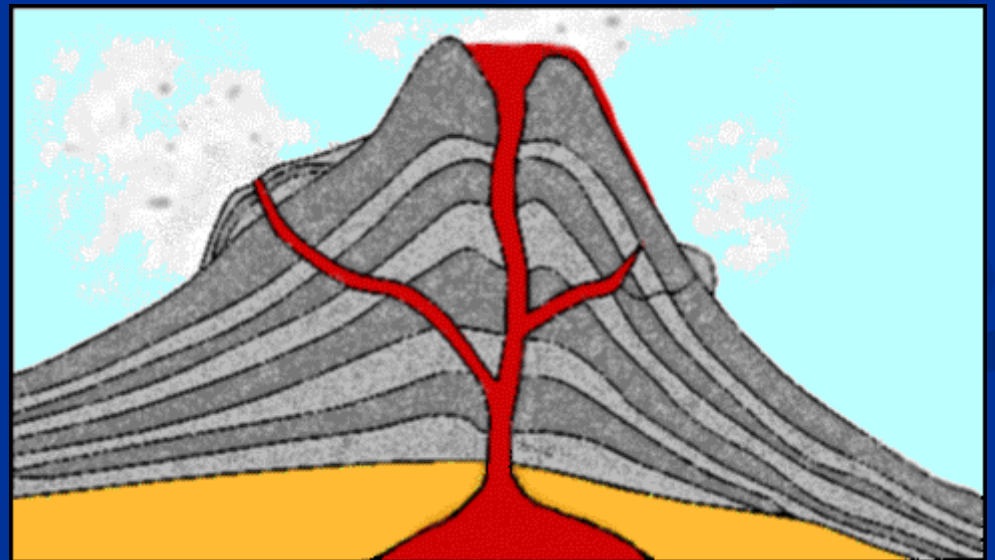
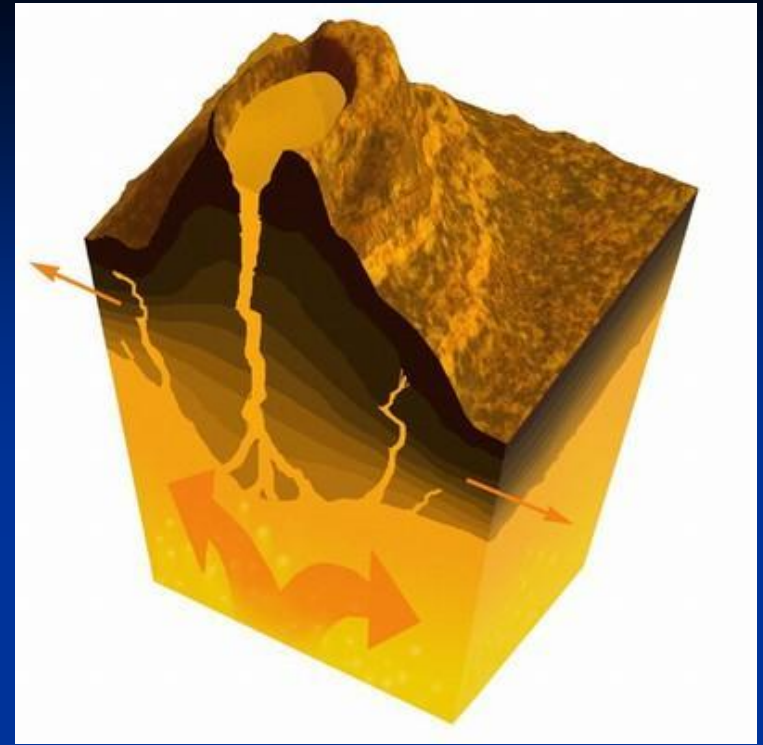
Sopečné produkty

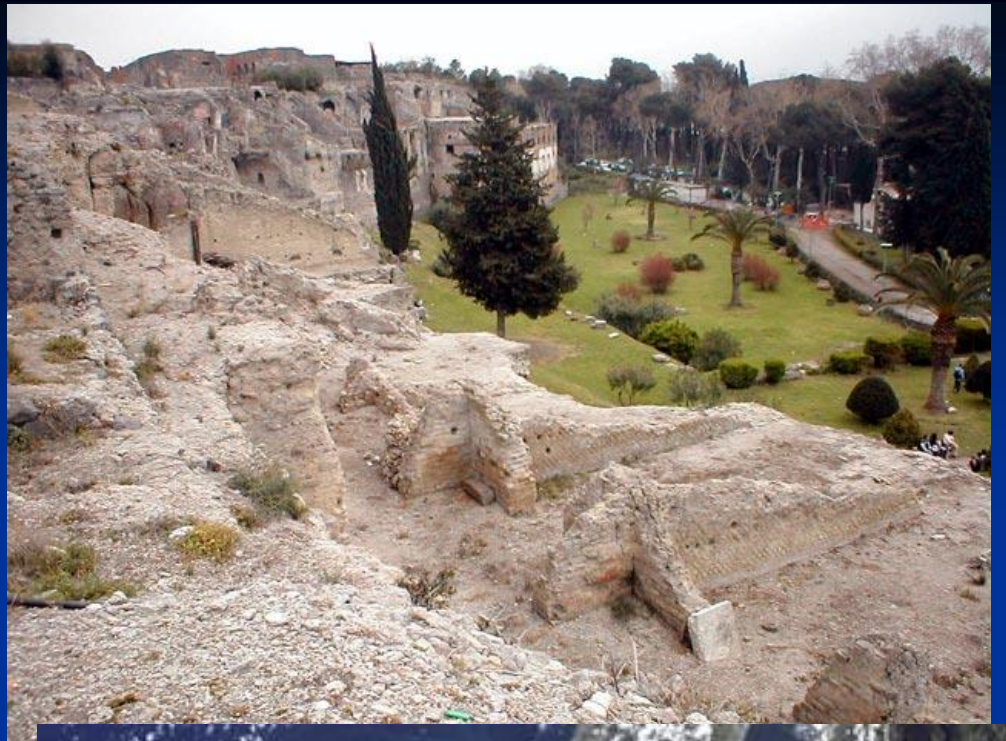

Mauna Loa - najväčšia sopka

Sopky

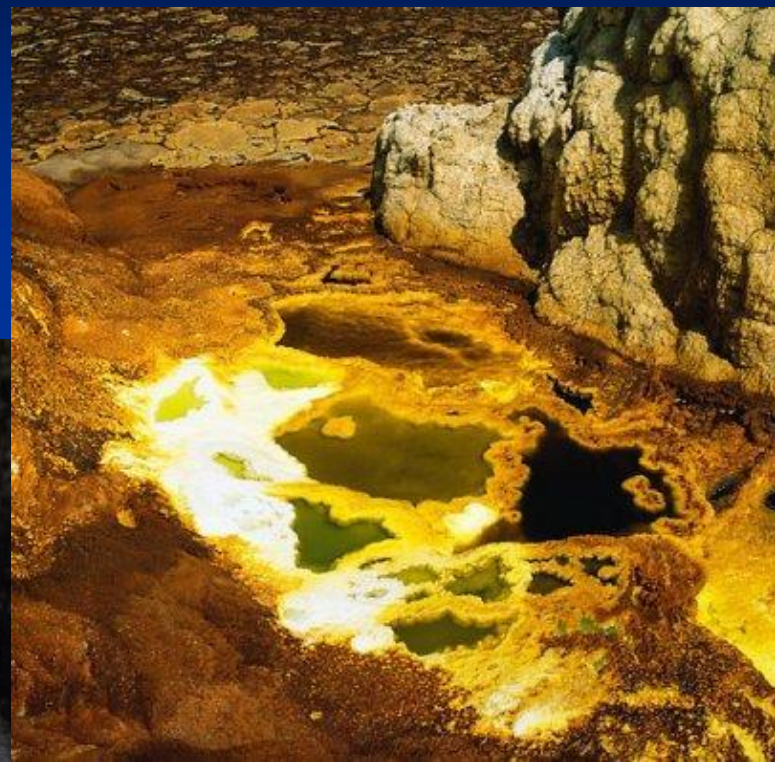
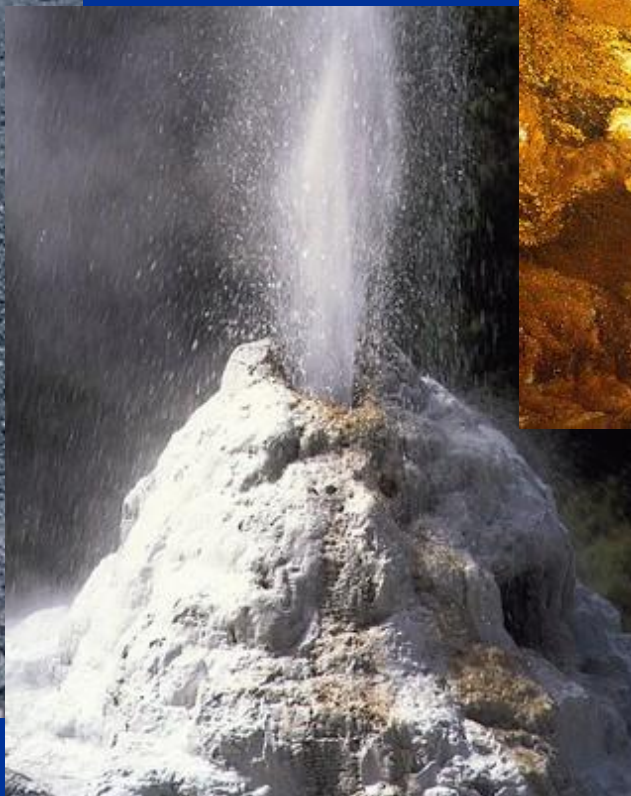

Post-vulkanická činnosť

- Výrony plynov a pár.
- Fumaroly – 250-1000 °C, NH_4Cl , KCl , NaCl ...
- Solfatory – 90-250 °C, H_2S , CO_2 , H_2O ...
- Mofety – pod 30 °C, hlavne CO a CO_2
- Gejzíry
- Minerálne pramene

Post-vulkanické javy

Zemská kôra – 0,3 % zemského polomeru

- **Kontinentálna** (granitoidy, metamorfity, bazaltoidy)
- **Oceánska** (sedimenty, ultrabáziká)
- **Prechodný typ** (prevládajú bazalty)

Vznik hornín:

parciálne tavenie vrchného plášt'a, frakčná kryštalizácia, diferenciácia, asimilácia, metasomatóza, zmiešavanie tavenín, atď. v zemskej kôre a plášti

Magmatické horniny

Podľa obsahu SiO_2

- Kyslé > 65%
- Neutrálne 65-52 %
- Bázické 52-44 %
- Ultrabázické < 44%

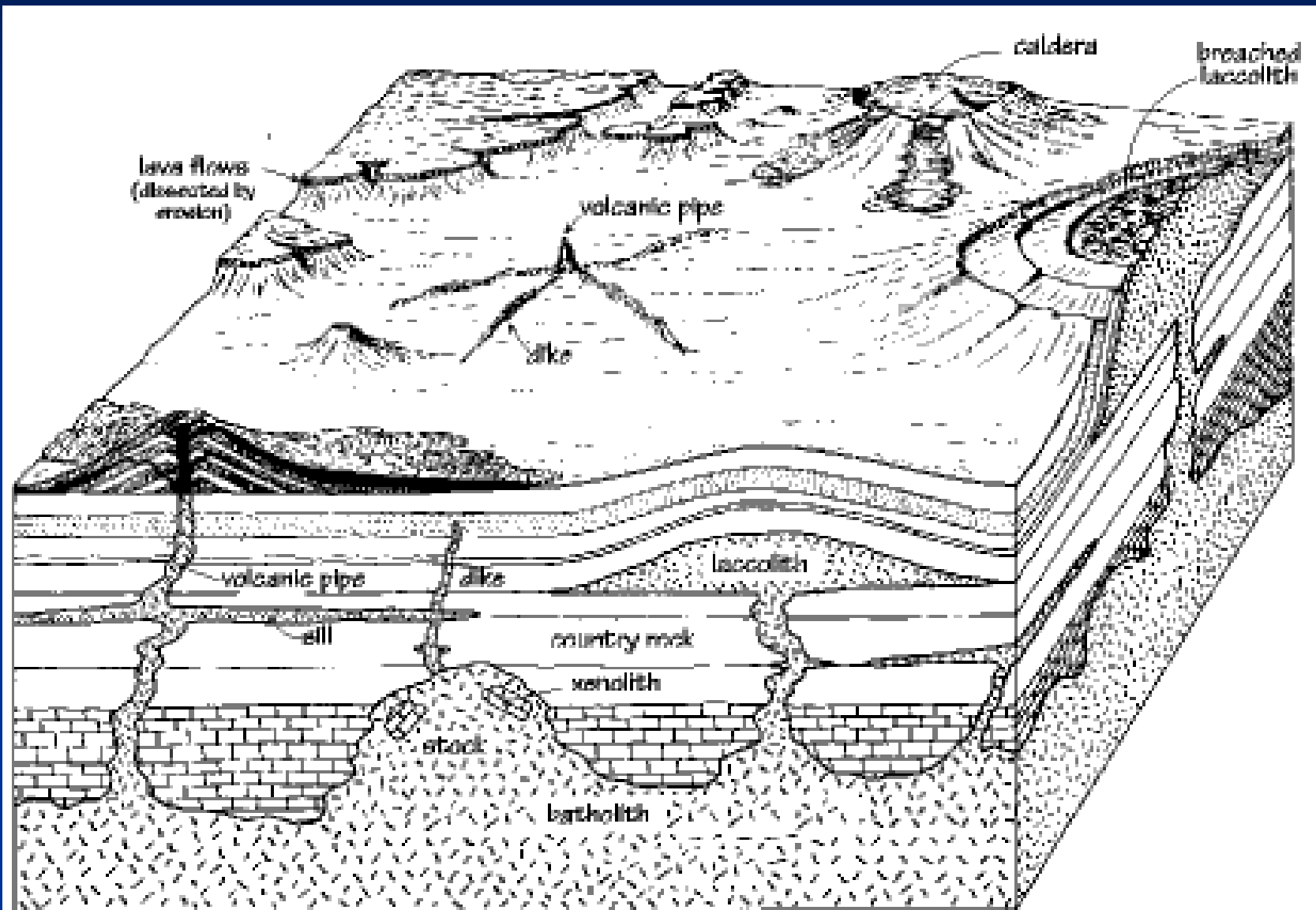
Podľa genézy

- Hlbinné (abysálne)
- Žilné (hypoabysálne)
- Výlevné (efuzívne)

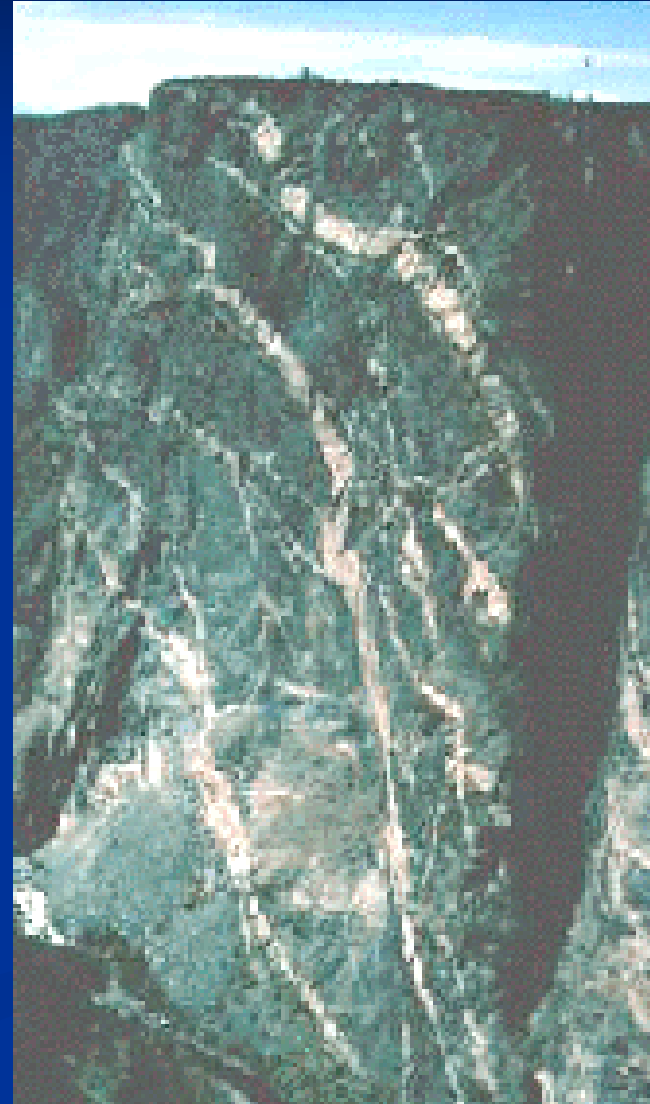
Vznik hornín

Telesá magmatických hornín

Dajka, ložné žily

Granitový masív, bazalty

Štruktúry a textúry

Textúra =

- Usporiadanie a rozmiestnenie minerálov v hornine
- Spôsob vyplnenia priestoru hmotou horniny
- Formy odlučnosti

Textúra – masívna, miarolitická, guľovitá, prúdovitá, pórovitá, mandľovcovitá

Láva – prúdovitá, pórovitá textúra

Odlučnosť

Štruktúry

Podľa stupňa kryštalickosti:

- **celokryštalické** (holokryštalické) – celá hmota je vykryštalizovaná (spravidla hlbinné horniny)
- **polokryštalické** (hemikryštalické) – okrem kryštálov sa v hornine vyskytuje aj
- sklo (spravidla výlevné a podpovrchové horniny)
- **sklovité** (hyalinné) – vznikajú veľmi rýchlym chladnutím lávy na povrchu.

Podľa absolútnej veľkosti zŕn (v mm)

- hrubozrnná 10 – 3,3
- stredne zrnitá 3,3 – 1 hlbinné horniny
- jemnozrnná 0,33 – 0,1 základná hmota žilných hornín
- celistvá menej ako 0,01 základná hmota výlevných hornín

Z hľadiska relatívnej veľkosti minerálov

- rovnomerne zrnité
- nerovnomerne zrnité – porfyrické, porfyrovité.

Pohyby v zemskej kôre

- Tektonické
- Epeirogenetické
- Orogenetické
- Seizmické
- Iné

Tektonické poruchy hornín

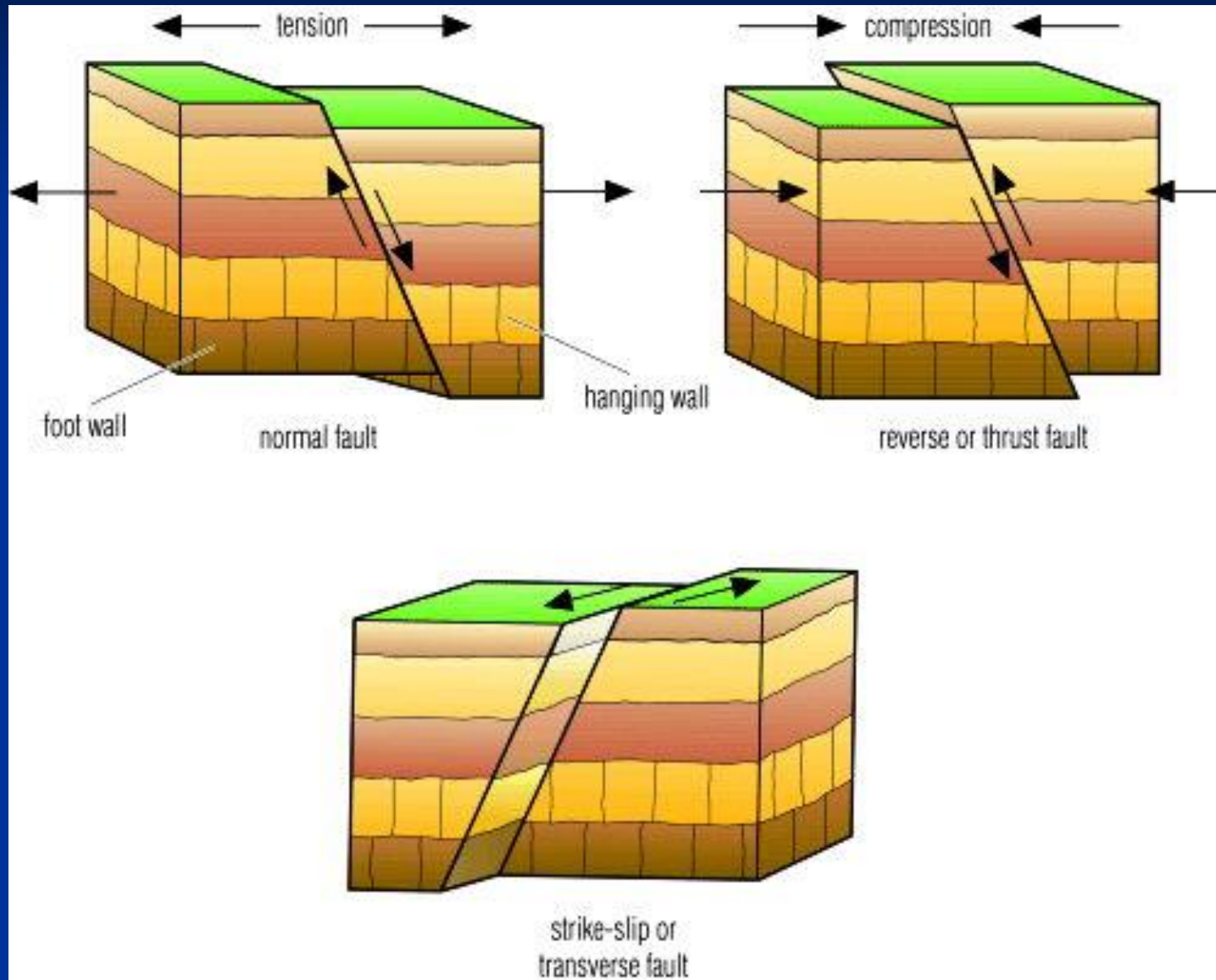
- Deformácia horninového prostredia
- Spojité (konjunktívne) a nespojité (disjunktívne)

Nespojité:

Zlomy

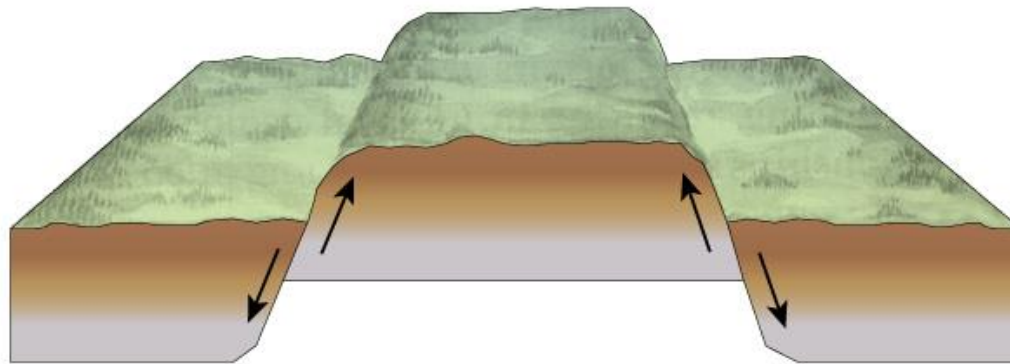
- rotačný, translačný
- ťahové tlakové strižné
- horizontálne, vertikálne
- stupňovité (prepadliny, hráste)

Poruchy so zlomom

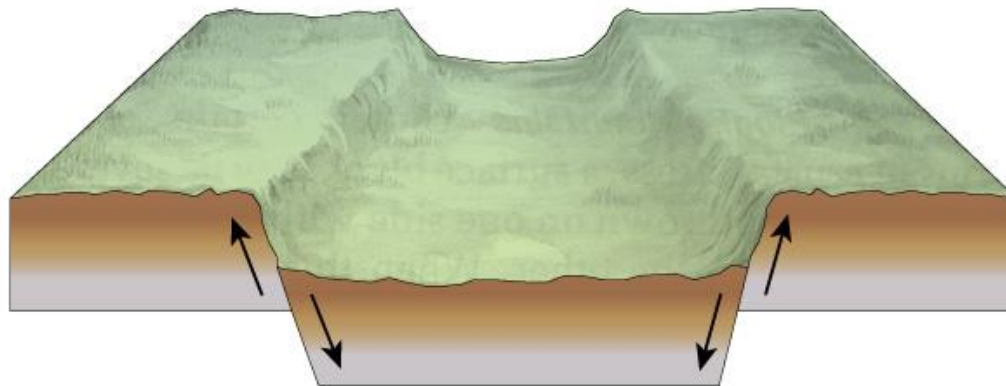

Poruchy so zlomom – hrást', prepadlina

Horst

Graben

Hrást'ové štruktúry

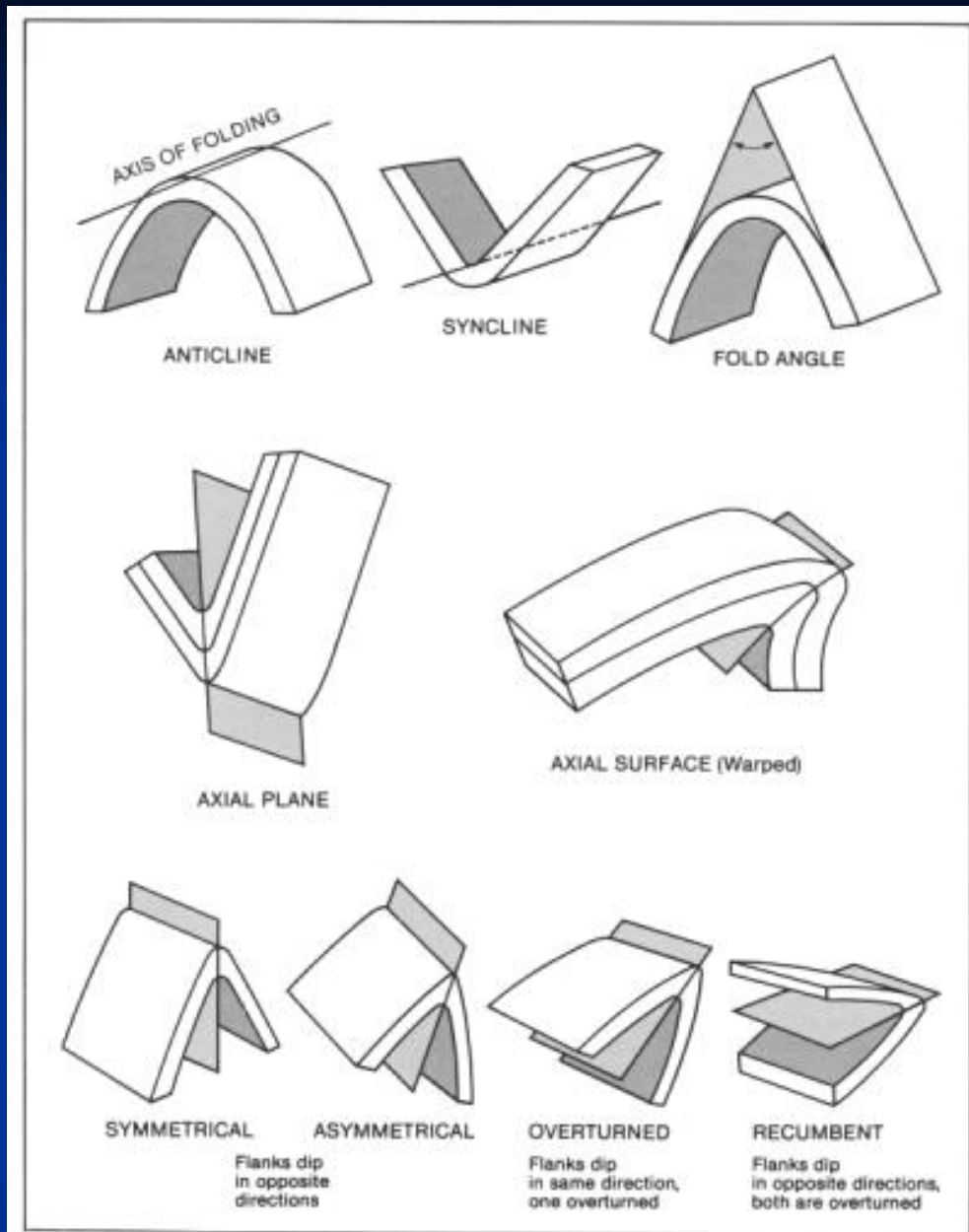
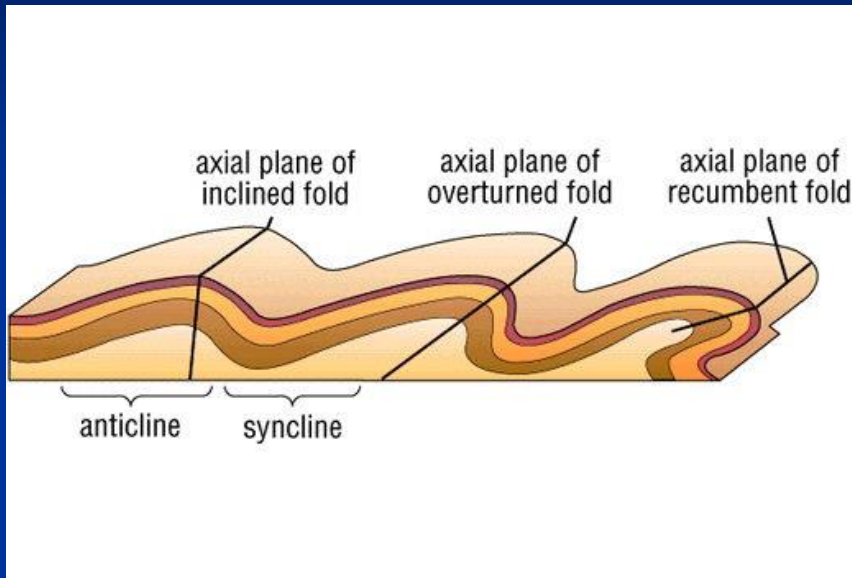
Poruchy so zlomom

Poruchy bez zlomu

- Spojité
- Vrása , flexúra
- Vrása – symetrická, asymetrická, prevrátená, kufrovitá, vrásový prešmyk, vrásový príkrov.
- Synklinórium, antiklinórium

Vrásy

Vrásy

e-zdroje pre prednášku

- www.soc.soton.ac.uk/.../tectonics_intro.html
- http://discoverourearth.org/instructor/topography/east_africa_rift.html
- <http://home.hockaday.org>
- www.tiscali.co.uk
- Adina Racoviteanu, Geog 3251 Mountain Geography
- www.wikipedia.org
- http://www.spwla.org/library_info/glossary/reference/glossf/glossf.htm